

N°2 JUNI 2022

patos

elle

ETT MAGASIN
OM SMÅTT & STORT
I TROLLHÄTTAN

ROSEN
SPRIDER
KÄRLEKENS
BUDSKAP

MAARIT LARINEN

Har äntligen orkat ta tag i den hon är.

Svenska kyrkan
TROLLHÄTTAN

4

Journalisten och domaren

Victor Jensen om Ekot och rollen vid sidlinjen.

18

Från Marcus till Maarit

Efter att ha kommit ut som transkvinna har hon hittat sig själv.

8

Från Trollhättan ut i världen

ACT Alliansen är en global koalition av kyrkor och lusten att hjälpa är stor i Trollhättan.

22

Det blommar i kyrkan

Följ med på en guidning bland liljor, rosor, nejlikor och myrten.

12

Semester utan restriktioner

Laddar du för att resa långt, eller trivs du precis lika gott på din balkong eller i trädgården?

24

Praktik i sommartid

Kanske är Helena Almén och Naomi Hommed framtidens kyrkogårdsarbetare.

14

Naturskönt kapell firar 40 år

Fyllt av vackra reliefer vid Öresjö strand.

28

En händelserik sommar

Inom Svenska kyrkan råder högtryck även i juni, juli och augusti.

16

Sommar- och barnkryss

Perfekta klurigheter för latare dagar, med chans att vinna biobiljetter och rättvist kaffe.

32

Ge en gåva till världen

Behovet är större än någonsin och din gåva betyder så mycket.

OLIKA BLOMMOR PÅ SAMMA SOMMARÄNG

NÄR DESSA RADER skrivs har vår stad just bevittnat en koranbränning. Svenska kyrkans hållning i den frågan är välkänd. Vårt kraftiga avståndstagande finns publicerat i olika sammanhang. Det som blev det bestående avtrycket efter denna dag är en stad där olika grupper, organisationer och föreningar möts för att hjälpas åt och samverka. Med våra olika uppdrag, kulturer, traditioner och tro har vi krokat arm med varandra för att tillsammans arbeta för respekt, tolerans och mångfald. I en tid med krig och konflikter på nära håll är detta djupt hoppfullt. Fortsättning följer!

I SAMHÄLLEN DÄR demokratin trängs undan är människors olikheter och variationer ett hot. Nyligen avslutades konferensen "Trygghet i våra stadsdelar" i Trollhättan med nätverket Framtiden Bor Hos Oss. I en av föreläsningarna visade professor Erik Amnå hur demokratiska strukturer och statsklick minskat globalt under 2000-talet i en alarmerande takt. Mångfald har alltid varit provocerande för alla sammanhang som kräver likriktning. Ingen har sagt att demokrati är enkelt och okomplicerat. Inte heller snabbt och effektivt. Men vad är alternativet?

ATT FÅ HA en gudstro är inte bara en mänsklig rättighet. Det är en gåva. Att möta människor av annan tro innebär inte att blanda ihop religioner. Det innebär i stället att kunna känna igen sig i just detta att få ha en tro. Det innebär att djupna i sin egen tro och vara öppen för att dela erfarenheter med människor av annan tro.

Att ha en gudstro innebär också att kunna lita på att Gud skapat mig till den människa jag är. Att komma fram till insikt om det kan ta tid. Det handlar ett av reportagen i detta nummer av Patos om.

SÅ MÅ MÅNGFALDEN blomstra. Må olika blommor få blomma på samma sommaräng. Och må våra olikheter inte formuleras i termer av hot och främlingskap, utan i stället bli något som inspirerar, berikar och fördjupar. Till detta behövs mötesplatser. Sådana mötesplatser vill Svenska kyrkans kyrkor vara i Trollhättan.

EN GLAD OCH fin sommar önskar jag dig. Vi ses!

HENRIK TÖRNQVIST
Kyrkoherde
Trollhättans församling

DEN DÖMANDE JOURNALISTEN

TEXT: ERIK TORSTENSSON | FOTO: AMER KAPETANOVIC

Han saknar bollsinn, men har blivit en viktig del av svensk elitfotboll. Samtidigt håller han svenska folket uppdaterat om vad som händer inom näringslivet. Möt fotbollsdomaren och Ekot-journalisten Victor Jensen. Trollhättesonen som både granskar och är van att granskas.

4

DET BLÅSER LITE snålt i solen på Edsborgs IP när vi ses en förmiddag i början av april. Vi drar oss in mot domarrummet, ett av många som Victor är välbekant med. Livet som fotbollens rättsskipare började i tonåren.

– Jag har aldrig spelat fotboll själv. Det blev en grusträning i ösregn någon gång som barn, men jag saknar verkligen bollsinn. Däremot kände jag tidigt att det kunde vara roligt att döma. Och på den vägen är det, konstaterar 32-åriga Victor, vars familj är starkt förknippad med fotboll och bandy i stan.

Lillasyster Sanna, 28, är en kugge i TFK/HIS division 1-lag, mamma Bettan har en karriär bakom sig i Trollhättans IF, medan pappa Joakim spelat fotboll i TFK och nu jobbar för Gripens BK. Bandy har Victor

för övrigt också dömt på hyggligt hög nivå.

– Men i och med att jag aldrig spelade bandy heller så fick jag kämpa med skridskoåkningen, säger han och skrattar.

PARALLELLT MED EN begynnande domarkarriär växte också lusten att bli sportjournalist på radiosporten. Många "radio-referat" har hörts hemma hos familjen Jensen genom ungdomsåren. Victor läste så småningom idrottsvetenskap vid Göteborgs universitet, eftersom det krävdes 60 högskolepoäng för att komma in på journalisthögskolan. Vägen mot journalistyrket tog han dock istället ändå via Ljungskile Folkhögskola, och efter sommarjobbet på ttela:s sportredaktion kom han in på radion som vikarie-rande nyhetsreporter på Radio Väst. Det var mitt under brin-

nande Saab-kris 2011 och Victor var en av reportrarna som fick uppdraget att följa händelseutvecklingen när Trollhättans största arbetsplats verkligen var i fokus och innebar riksnyheter i stor sett varje dag.

– Så här i efterhand kan jag se att jag lyckades bra med den bevakningen. Det ledde till att jag fick en projektanställning som bilindustrireporter i ett drygt år. Det var där som näringslivet kom in mer och mer för min del, men jag har även jobbat mycket med kriminaljournalistik, berättar Victor.

I stället för den tänkta sportinriktningen fortsatte radiokarriären som rikskorrespondent i tre år för Ekoredaktionen, där han idag är fast anställd som ekonomi-reporter.

– Jag är väldigt glad över det jobbet och jag lär mig något nytt

”

ATT STÅ I
SPELARTUNNELN NÄR
ENTRÉMUSIKEN HÖRS
I HÖGTALARNA OCH
DU HÖR PUBLIKENS
FÖRVÄNTAN ÄR NÅGOT
SPECIELLT.

hela tiden. Det är intressant att följa näringslivet i Västsverige, inte minst bilindustrin med allt som händer. Och just nu har vi de ekonomiska konsekvenserna av Rysslands invasion i Ukraina. Att försöka förklara hur det påverkar allas vår vardag har präglat den här våren. Det är oerhört intressant att se hur allting inom ekonomi och näringsliv hänger ihop och berätta om det på ett sätt så att alla förstår. Jag är ingen ekonom i grunden, men att vara journalist är ofta att kunna lite om väldigt mycket, säger Victor.

PÅ VÄGGEN I domarrummet hänger bilder av äldre profiler. På samma sätt som spelarna alltid förbereder sig in i minsta detalj, så har även domarna sina ritualer.

– Visst finns det alltid en viss anspänning, men samtidigt är

Namn: Victor Jensen

Född: 21 augusti 1989 i Trollhättan

Bor: Lägenhet i Trollhättan

Familj: Sambon Sara, pappa Joakim, mamma Bettan och system Sanna

Gör: Ekonomireporter på Sveriges Radios Ekoredaktion och assisterande fotbollsdomare i Superettan, som är herrarnas näst högsta serie

Fritiden: Gillar att fiska, dyka och spelar tvärflöjt i Sjuntorps musikkår

Victor Jensen har snart passerat 50 matcher som assisterande domare i Superettan, som är Sverige näst högsta serie inom herrfotbollen. Sin "hobby" på elitnivå varvar han med jobbet som reporter på Sveriges Radios Ekoredaktion.

det roligt att vara en del av stora matcher som lockar mycket folk. Att stå i spelartunneln när entrémusiken hörs i högtalarna och du hör publikens förväntan är något speciellt, medger Victor.

Sedan säsongen 2020 är han assisterande domare i Superettan, som är herrarnas näst högsta serie. Det innebär matcher över i princip hela Sverige och det är ett pusslande med jobbet på Eko-redaktionen, där han nu varit i fem år.

– Jag utgår från Uddevalla och Trollhättan, men tillbringar en del arbetsdagar i Stockholm också. Jag har en förstående chef som gör att jag kan kombinera mitt jobb med min hobby som domare.

FÖRUTOM ALLA RADIOINSLAG och löpande nyhetsbevakning ingår det också i uppdraget på Ekot att spela in podden Ekonomiekot Idag.

Samtidigt uppdaterar Victor det egna Twitterkontot med ekonomi- och näringslivsnyheter. Fordonsbranschen är fortfarande hans huvudfokus.

Både på fotbollsplanen och i journalistrollen har han ögonen på sig från omvärlden. Han både granskar och blir granskad.

– Det är klart att folk har synpunkter på den journalistik jag gör och det jag presterar på planen som domare, men jag tycker inte att det påverkar mig speciellt mycket. Som domare är du så fokuserad på att ta rätt beslut så du reflekterar inte över om det är folk på läktaren som skriker. Och att människor kan ha synpunkter på vad jag gör i radion är en

del av yrkesrollen.

Båda arenorna har sina tydliga spelregler, som i grunden bottenar i rätt och fel, etik och moral. Pressombudsmannen och Granskningsnämnden för radio och TV har sin motsvarighet i Svenska fotbollsförbundets observatörer, som är på plats och bedömer alla domarinsatser på elitnivå.

– Vi går igenom matcherna efteråt och det gör att du lär dig hela tiden och du måste kunna ta konstruktiv kritik. Jag kollar självklart på klipp från matcherna och situationer som jag upplevt på ett sätt under matchen, kan jag få en annan uppfattning om i efterhand. Det lär du dig också av och du har med dig det när situationen uppstår igen, exempelvis offsider. Det är klart att det inte är roligt att ta felbeslut, men det är ofrånkomligt att du gör misstag.

I stridens hetta kan han få höra en hel del hårda ord från

VICTOR OM DUBBELROLLEN.
FÖLJ OSS PÅ FACEBOOK OCH INSTAGRAM
@SVENSKAKYRKANTROLLHATTAN

spelare och ledare.

– Det måste få finnas känslor, annars hade idrotten inte engagerat så många. Det är människor som lägger ner oerhört mycket tid, energi och passion i det de gör. Så det är inte så konstigt om de kan bli irriterade ibland, det måste du ha acceptans för. Även om det förstås finns gränser. Och det har vi ju en regelbok för, konstaterar Victor.

Samspelet med domarkollegorna på elitnivå sker hela tiden under matcherna via öronsnäckor. Det gör att de assisterande domarna, som förr kallades linjedomare, fått en mer aktiv roll i bedömningen av allt som sker ute på planen. På motsvarande sätt samspekar Victor med sina kollegor på redaktionen och fattar hela tiden beslut i nyhetsflödet.

Någon tydligt utstakad väg för journalistiken eller det han kallar för hobby som domare, har han inte.

– Det enda jag strävar efter är att utvecklas och försöka bli så bra som möjligt. Och ha roligt på vägen. Jag tror att man kommer längre då. Samtidigt kan du inte sätta dig ned och vara nöjd, säger Victor, som bor en lång frisparksluftning från Edsborg tillsammans med sambon Sara.

– Vi träffades träffade via gemensamma vänner och hon lämnade faktiskt Stockholm för Trollhättan.

VID SIDAN AV dubbeljobbandet kopplar han av med fiske, dykning och med att spela tvärflöjt i Sjungtorps musikkår.

– Jag har varit med där i runt

femton år. Det var en kompis från gymnasiet som var med och tog med mig. Vi har kommit igång nu igen efter pandemin och repeterar en gång i veckan. Det blir några konserter varje år, bland annat den årliga julkonserten i Fors kyrka, berättar Victor, som var med i N3:s Symfoniorkester under gymnasieåren då han läste naturvetenskapliga programmet.

Just lusten att lära mer var uppenbar även då.

– Jag var med i Unga forskare utanför skolan, som höll på med olika experiment och naturvetenskapsevent för ungdomar. Jag gillar matematik och fysik, men samtidigt hade jag i bakhuvudet det här om att jag ville bli sportkommentator. Så vi får se om jag kommer dit. Det fantastiska på Sveriges radio är att du kan få chansen att göra så väldigt mycket. Från kultur till utrikeskorrespondent.

Att ta steget och försöka bli domare på högsta elitnivå och ha det som heltidsjobb är inget han funderar på i dagsläget.

– Jag tror att det är skönt att ha något annat utanför dömingen. Som det är nu kan jag fokusera på att ladda upp inför varje match och se det som ett roligt uppdrag, samtidigt som jag kopplar bort det och kan tänka på annat däremellan. Det tror jag är en fördel.

I idrottsstaden Trollhättan är Victor sannolikt ändå mer känd som fotbollsdomare än att han jobbar på Sveriges Radios mest kända nyhetsredaktion.

– Jo, det har ju blivit en del matcher här i området genom åren. ♥

” DET ENDA JAG STRÄVAR EFTER ÄR ATT UTVECKLAS.

Spela schysst!

Svenska kyrkan är, precis som Victor, en viktig spelare på fotbollsplanen.

Genom Landslagets fotbollsskola och även i anslutning till det lokala arrangemanget Klassbollen i Trollhättan är kyrkans pedagoger engagerade och pratar om "schysst spel" med fokus på värderingar och att uppträda på ett bra sätt mot sin kompis och lagkamrat.

Läs mer på:

svenskakyrkan.se/kyrka-idrott

KYRKAN AGERAR GENOM

ACT

TEXT: VILLE OLSSON FOTO: AMER KAPETANOVIC

Att skapa möjligheter för en bättre värld och bättre förutsättningar för andra människor. Det är en del av fundamentet i den kristna tron. Kvartetten Barbro Gustavsson, Birgitta Simson, Elisabeth Samuelsson och Lisbeth Forsgård är med och omsätter det i praktiken genom att vara engagera sig som samordnare och genomföra ACT Svenska kyrkans många olika initiativ i Trollhättan.

ACT ALLIANSEN ÄR en global koalition av kyrkor som aktivt jobbar med biståndsarbete på en mängd områden. Globalt består den av drygt 140 medlemmar med aktiviteter i 120 länder.

Initiativet till ACT började under tidigt 1990-tal då humanitära kriser blev alltmer komplexa, och många biståndsorganisationer insåg att det skulle krävas en allt större koordinering för att möta de problem som fanns. Organisationerna WCC (World Council of Churches) och LWF (Lutheran World Federation) börjat lägga grunden för ACT, men det skulle dock dröja fram tills 2009 innan organisationen tog den form som den har idag.

BAKOM ACT, "Action by Churches Together Alliance", finns visionen att skapa ett nätverk av kyrkor runt om i världen som tillsammans kan jobba både effektivt och snabbt vid katastrofer och göra

Kvartetten Elisabeth Samuelsson, Lisbeth Forsgård, Birgitta Simson och Barbro Gustavsson har under många år haft ett stort engagemang för det internationella arbetet inom Svenska kyrkan i Trollhättan. Det drivs idag vidare genom den internationella organisationen ACT.

punktinsatser där människor far illa. Samtidigt ska det finnas en långsiktighet i arbetet, både globalt och lokalt.

Birgitta, Barbro, Lisbeth och Elisabeth är med och driver arbetet i Trollhättan. Birgitta Simson är diakon i Skogshöjdens kyrka och Barbro Gustavsson är präst i Lextorpskyrkan, medan Lisbeth Forsgård och Elisabeth Samuelsson är pensionärer som jobbar ideellt inom kyrkan sedan många år tillbaka.

– Jag brinner för detta och innan ACT bildades var jag engagerad i Lutherhjälpen, berättar Elisabeth, som precis som Lisbeth nu är ett av ACT:s internationella ombud.

– Jag har varit engagerad inom det här området sedan Lextorpskyrkan byggdes. Och det är väl 50 år nästa år, skratrar Lisbeth.

Birgitta och Barbro har också jobbat länge med ACT, och var aktiva redan under tiden då kyrkans motsvarande verksamhet organiserades genom Lutherhjälpen. På samma sätt som tidigare kan du bidra till det internationella arbetet genom exempelvis kollekt,

lotterier – eller helt enkelt genom att vara medlem i Svenska kyrkan. En betydande del av medlemsavgiften används till sociala insatser både här hemma genom diakonin, och ute i världen via ACT.

– Delvis jobbar ACT med katastrofarbete, som nu är jätte-

VI HAR MÅNGA ENGAGERADE MÄNNISKOR I FÖRSAMLINGEN.

aktuellt i Ukraina, men också på flera andra håll i världen. Det är i Yemen, det är i norra Afrika. Det är inte begränsat till endast en pågående katastrof, utan vi jobbar långsiktigt också tillsammans med statliga Sida för att stödja uppbyggnaden av demokratiska samhällen. Vi satsar bland annat på utvecklingen av jordbruk för att motverka torka och svält, och vi jobbar också väldigt mycket med barn. Exempelvis för att öka tryggheten för flickor som lever under hot, berättar Barbro, som i hela sitt liv haft ett

engagemang för internationella frågor och för att motverka orättvisor och förtryck.

Även Birgitta Simson lyfter fram hur kyrkans internationella hjälparbete går till.

– Vi jobbar inte som vissa kanske har en föreställning om; att man åker härifrån och hjälper till på plats. Istället har ACT samarbetspartners på de platser där det behövs insatser.

UNDER 2022 HAR ACT Svenska kyrkan fem fokusområden: Försörjning och klimaträttvisa, Jämställdhet och hälsa, Fred och demokrati, Tro och lärande samt Katastrofinsatser. Fokusområdena är fördelade lite olika beroende på hur situationen ser ut i olika länder ute i världen. Till varje land knyts också de lokala hjälporganisationerna som ser till att hjälp- och utvecklingsinsatserna nå fram på ett bra sätt.

Det lokala engagemanget för internationellt hjälparbete via ACT är stort i Trollhättan.

– Vi har många engagerade människor i församlingen, som Lisbeth och Elisabeth, och många andra människor från

stan. Under ett år är det upp emot 40 personer som på olika sätt är med runt våra arrangemang, insamlingar och aktiviteter. Även en hel del företag bidrar till verksamheten. Bland annat är det många som hjälper till genom att skänka gåvor till våra lotterier, berättar Birgitta Simson.

En utmaning är att få fler unga att vara med och driva arbetet.

– Det är svårt att få unga människor att vara långvarigt aktiva. De är gärna med och gör punktinsatser, men unga vuxna på väg någonstans i livet är av naturliga skäl svåra att nå. Och där kanske vi får tänka om på sikt, konstaterar Birgitta. ♥

ACT finns i fler än 120 länder och har fler än 30 000 anställda och volontärer. Lite äldre personer känner nog till ACT under namnet Lutherhjälpen eller Svenska kyrkans internationella arbete. Sedan 2019 ingår de i ACT.

SÅ ENGAGERAR DU DIG I ACT!

Kontakta din församling, eller gå in på svenskakyrkan.se/act för mer information.

elle

SOMMARPLANERNA EFTER PANDEMIN

TEXT OCH PORTRÄTTFOTO: SVENSKA KYRKAN TROLLHÄTTAN

Restriktionerna är borta och det är mer eller mindre fritt fram att resa igen. Men kanske har vi ändå tänkt om lite och ändrat våra rese- och semestervanor under pandemiåren, då vi sökte nya upplevelser på nära håll. Och att ha det gott i sommarträdgården med katten räcker alltid väldigt långt. Hur ser dina reseplaner ut i sommar?

ROLAND STRANDENMYR

– Det kanske blir någon kortare resa med övernattnin och hälsa på släkt och vänner. Annars tycker jag om att bara vara ute och prata med folk. Ofta kan du sätta dig på en bänk vid kanalen och möta människor som man får ett gott samtal med.

PIA SEHLIN ALFREDSSON

– Jag har planer att åka med familjen till Varberg några dagar. Och så har jag alltid velat åka till Österlen. Kanske kommer vi till Mandelmanns gård också.

STEVAN SALIMOVIC

– Jag ska nog fiska i sommar, i Lysekil eller Munkedal. Och så hoppas jag på att få jobba en del.

EVA WAGERLAND

– Jag älskar trädgården och katten! På sommaren är jag ute jämt och njuter enormt mycket av att rensa rabatter, känna dofterna och lyssna på alla insekter. Och katten som jag hämtat på Kattslussen är så trofast och följer mig överallt.

BENGT LARSSON

– Vi åker till Tyskland och hälsar på släkten, som vi verkligen saknat under pandemin. Släkten kommer från Stettin i nuvarande Polen, men finns i stora delar av Tyskland efter flykten undan ryssarna under andra världskriget. Som min tyska hemstad räknar jag Rendsburg, intill Kielkanalen. Där bodde mormor och morfar.

LENA ENGMAN

– Jag hoppas att kunna åka till kusinens hus på Aspö utanför Karlskrona en eller två veckor i sommar igen. Där laddar jag verkligen mina batterier. Kanske blir det även en tur till Österlen eller Öland.

JOHAN SÖDER

– Vi har bara en plan än så länge och det är att fira min mammas 65-årsdag i Halmstad. Vi ska bo på hotell och äta gott. Bad blir det säkert också om bara vädret tillåter.

LINDA HARNELL

– Jag har blivit bjuden på bröllopsfest i Toscana i augusti!!!

DENNIS WALLER

– På semestern umgås jag med familjen och åker motorcykel. Jag kommer även att bygga på min altan som aldrig blir klar... Den blir större för varje år.

DYRT & HELIGT

GRÄSVIKENS
KAPELL

DET SJÖNÄRA KAPELLET FIRAR 40 ÅR

TEXT: VICTORIA ALMÉN
FOTO: VICTORIA ALMÉN, LOUISE SAHLIN

Gräsvikens kapell alldeles intill Öresjö bjuder på en fantastisk miljö för gudstjänst, eftertanke och musik. Nu fyller det 40 år. Under jubileumssommaren kommer det under perioden 3 juli till 7 augusti att finnas möjlighet att delta i gudstjänster i kapellet på söndagar och bland annat se syster Lydias vackra reliefer.

STRAX VÄSTER OM Trollhättan, alldeles intill Öresjö, ligger Gräsviken som varit kyrkans lägergård sedan 1980. Den vackert röda gården har genom åren besökts av 1000-tals konfirmander, personal och andra som träffats, umgåtts och upplevt saker tillsammans.

FASTIGHETEN KÖPTES 1973 av Trollhättans församling. På tomten fanns då en sommarvilla i två våningar. Den revs 1978–79 och ersattes med den nuvarande huvudbyggnaden på cirka 600 kvadratmeter, en mindre förrådsbyggnad, en bastu samt reningsanläggning. Dessutom gjordes badstranden, bollplanen, parkeringsplatsen och vägar i ordning.

Kyrkans gård invigdes sedan den 1 juni 1980 av biskop Helge Brattgård. Året efter byggdes båthuset för förvaring av kanoter och bastubyggnaden kompletterades med toaletter.

Och för 40 år sedan, den 23 maj 1982, invigde Helge Brattgård också Gräsvikens kapell, som Trollhättans församlingshemsstiftelse bekostat och som den här dagen överlämnade som en gåva till Trollhättans församling av stiftelsens ordförande Arved Arvedsson.

BAKOM DEN VACKRA träutsmyckningen av kapellet står syster Lydia från kommuniteten Maria-döttrarna som finns inom Uppsala Stift i Vallby utanför Enköping. Under 1983 arbetade Lydia med att snida de två bilderna till Gräsvikens

kapell. Detta var hennes första stora arbeten i trä. Bilderna är gjorda i al och snidade var för sig ur ett trästycke.

Relieferna invigdes av syster Lydia och syster Ragnhild, söndagen den 20 november 1983. Hösten 1992 målades träskulpturerna av syster Lydia. De är nu målade i laserande oljetemperafärg med ljusäkta färgpigment. Även linolja, terpentin och vax har använts. ♥

Syster Lydias reliefer i Gräsvikens kapell är en enhet där Maria förmedlar sin livshållning. Hon svarade ja till Guds kallelse att föda hans Son och säger "Gör det Han säger åt er".

Kristusbilden symboliserar mötet, där Kristus i ljuset och med utsträckta händer säger "Kom till mig". Lammet är varje "jag" och korset i bakgrunden är påminnelsen om försoningen.

” EFTER DEN SMÄRRE CHOCKEN STOD HAN DÅR MED ETT DÖRRHANDTAG I HANDEN.

Foto: Göran Gustafsson

Barbro Lilja Brattgård, numera Stiftsadjunkt för teckenspråkig verksamhet i Skara stift, var präst i Trollhättan och var med vid invigningen av Gräsvikens kapell 1982. Hon minns en rolig händelse dagarna innan invigningen:

– Jag hade en lägerhelg med konfirmander på Gräsviken som avslutades på söndagen med en gudstjänst i kapellet. Konfirmandernas föräldrar var inbjudna och det var så gott som fullsatt. Guds-

tjänsten skulle snart börja och jag såg ut över skaran av trötta konfirmander och lite piggare föräldrar som tyckte det var roligt att få se Gräsviken och det lilla kapellet som snart skulle invigas, berättar Barbro och fortsätter.

– Jag hade just hälsat alla välkomna när dörren öppnades av en lite försenad pappa. När han skulle stänga dörren så lossnade hela dörrhandtaget. Stackarn for med en väldig fart rakt in i raden med stolar och konfirmander. Efter den smärre chocken stod han där med ett dörrhandtag i handen och vi hade alla fått en levande illustration till att kapellet behövde ses över innan invigningen, säger Barbro och skrattar.

BARN-KORSORD

För dig upp
till 13 år!

Utmana hjärnan och lös vårt korsord så har du chans att vinna biobiljetter till dig och en kompis.

16

MEJLA NYCKELORDET TILL OSS TILLSAMMANS
MED DITT NAMN OCH DIN ADRESS SENAST 5 AUGUSTI.

ANGE "BARNKORSORD" I ÄMNESRADEN.

Först dragna rätta svaret ger två biobiljetter. Därefter ger de följande fem rätta svaren var sitt presentkort å 100:- i Fair Trade shop.

Vinnare från Patos nr 1

Påskkrysset

200 kr Fair Trade Shop: Lennart Olsson

100 kr Fair Trade Shop:

Kerstin Söderberg, Anna-Karin Saxin,
Britt Hermansson, Lennart Sandberg

Barnsudoku

2 st biobiljetter: Ylva Öynes Eriksson

100 kr Fair Trade Shop:

Susanna Waller, Theo Nilsson, Wilma
Tholén, Hedda Gustawsson, Edith Lind

Samtliga vinnare har meddelats.

SOMMAR-KRYSSET

Kryssa rätt och vinn ett presentkort på 200 kr hos Fair Trade Shop i Trollhättan.

Lös krysset, fyll i nyckelbokstäverna som bildar ett ord i raden under korsordet och skicka in det till oss. **Bland de rätta svaren drar vi en vinnare** av ett presentkort värt 200 kr och fyra vinnare av ett presentkort värt 100 kr från Fair Trade Shop.

5 AUGUSTI
VILL VI HA DINA
LÖSNINGAR

Skicka via mail:

patos@svenskakyrkan.se

Skicka med post:

Svenska kyrkan, Patoskrysset
Box 161
461 24 Trollhättan

Märk kuvert/vykort med
"Patoskryss"

Lämna in ditt svar:

Kyrkans Hus, Drottninggatan 42

För att du ska vara med i dragningen
behöver din lösning ha inkommit till
oss senast 5 augusti.

Vinst av biobiljetter (laddade på Kulturkortet) kommer med posten.

Vinst av presentkort hämtas i
Fair Trade Shop, Kungsgatan 22
i Trollhättan.

							DET BILDAR MATTOR	SLAG ELLER SKRED	FÅR-SKALLE	GRÄS-SAVANN	VALUTA I FINLAND OCH TYSKLAND	LÅNGTAT ELLER RELIGIÖS SKRIFT	
							←						
							FIRAS 13 APRIL						
							ROSA ELLER HAND-VERKTYG	1					
							NEDER-LÄNDSK STAD ELLER VIDA	LÅNGRE TIDS-PERIOD					
							MÅTT PÅ ETT LANDS EKONOMISKA AKTIVITET				SIGNUM FÖR MATTE MYCKET HETA FLÖDEN	5	
<i>LgS</i>	AVOG-HETEN	PÅ DEN VANKAS DET NOG GODIS	HUVUDSTAD		↓	8	VETT-VILLINGAR	VARA I BESITTNING AV	KOMMER EFTER SOL				
			LÄT	PINNARNA				VASSTRÅ	RÖET				
VID VARJE TILLFALLE							STRESSAT						
							KRITISKA						
KALLADES FEBRUARI FÖRR									APPARAT			VAN-ÅRAN	
									FYLLER & INLEMMAR				
BLIR DET PÅ VÅREN									UTSTRÅ-LNINGEN				
SAMLING FORN-NORDISKA DIKTER	9					SILVER	HUND ELLER PIGG	KASSE					
						SKUMMADE		INLAGD ANSJOVIS					
BITA ELLER SNO			TA PÅ ELLER SMET	6			BOV I TV-SERIE	4					
			UTFÖRS I SLALOM										
I DETTA SAMMANHANG	SPORT ELLER TILLFALLE						PLADDRA						
LEDARE I KYRKA ELLER HÖGSKOLA							FLACKA				SKÅRET		
							FACK FÖR LÄRARE				KAN MAN HÅLLA MED		
FORT-FARANDE ELLER I FÖRHÅLLANDE TILL			STEN ELLER TUKTAT	JORD ELLER VÅSEN			VISION OCH KAKA					STRÖM-MEN	
				PLYTE			SON TILL ADAM						
MOTSTÅND		HANNE AV ANKA							LÅGA			7	
		HÖGSTÄMD DIKT							SMÄRTA & SKYNDNA				
MODE-MAGASIN		2					BEDRIVER PERSON-TRAFIK	3					
							KAJAN						
KANTEN							DRYCK						
←						DÄMPAR							
						FEMTIO						Korsords-konstruktör: Lars-Göran ståhl ©	
DEN ÄR BARA EN LITEN DEL								HUNDRA KVADRAT-METER				<i>LgS</i>	

SOMMARORD ▶

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

”

JAG SKULLE INTE SÄGA ATT PRIDE ALLTID HAR VARIT VIKTIGT FÖR MIG. MEN MYCKET AV DET HAR BOTTNAT I ATT JAG INTE VÅGADE ERKÄNNA VEM JAG FAKTISKT VAR.

MAARITS LÅNGA VÄG FÖR ATT BLI KVINNA

TEXT: VILLE OLSSON FOTO: AMER KAPETANOVIĆ

Maarit Larinen har gått igenom flera svåra år för att äntligen kunna känna sig mer tillfreds med sig själv. Efter att ha kommit ut som transkvinna är det idag hoppet om att andra ska få det bättre som är hennes drivkraft. Engagemanget i Trollhättan Pride är ett resultat av det.

– Man ska få vara den man är och få älska vem man vill.

HON MÖTER OSS i entrén till Götalundens kyrka och pratar i telefon samtidigt som hon öppnar dörren. Ljuset faller väldigt vackert genom kyrkans takfönster på församlingsdelen och dess bänkrader, och kastar ett nästan lite andligt sken över den modernt utsmyckade kyrkan. Här blandas klassiska kyrkornament med små, kreativa hantverk som tillverkats i samband med kyrkans återkommande och populära barnaktivitet Messy Church.

Under fotograferingen småpratar vi om religion och dess plats i samtiden. Maarit reciterar ur minnet den tyske filosofen Martin Heidegger när vi närmar oss ämnet religion och existentialism, och intervjun fortsätter tvärs över bänkraderna samtidigt som de sista bilderna tas.

FÖR ATT VARA långtidsarbetslös på grund av långtidssjukskrivning så kan man verkligen inte säga att Maarit är sysslolös. Hon har tidigare under dagen varit vid Gräsvikens kurs- och lägergård och hjälpt nyanlända ukrainska flyktingar att komma på plats i deras nya och oerhört svåra situation.

Hon är aktiv i Götalundens kyrka sedan september i fjol. Mycket för att hon tycker att det är en väldigt fin verksamhet, som dessutom finns precis i närheten där hon bor.

– Här finns också en lyhördhet inför olikheter. Det känns väldigt välkommande för alla och ger mig energi, konstaterar Maarit.

Hennes kyrkliga engagemang består idag bland annat av flyktinghjälpen och att fixa kaffe till gudstjänsterna. Utanför uppdragen inom kyrkan lägger hon just nu mycket tid på att planera årets Pridevecka i Trollhättan. Hon har varit en av Trollhättan Prides arrangörer sedan 2017, då hon blev tillfrågad om hon ville vara med i styrelsen. Sedan två år är hon nu även kassör.

– Pride för mig är ett tillfälle att i handling visa det vi alltid gärna pratar om: Alla människors lika värde, att få vara den man är, att få älska vem man vill. Att ha ett Pridetag eller Pridevecka är att verkligen få manifesteras det, säger hon.

JUST PRIDE SOM arrangemang har inte alltid haft samma betydande roll i hennes liv.

– Jag skulle inte säga att Pride alltid har varit viktigt för mig. Men mycket av det har bottnat i

Namn: Maarit Larinen
Född: 18 dec 1986 i Lilla Edet
Familj: Ensamstående
Bor: Lägenhet i Trollhättan
Fritiden: När jag väl har en fritid mellan mina ideella engagemang så blir det mycket läsning, mycket kaffedrickande och många "obskyra" sporter.
Aktuell: Ingår i styrelsen för föreningen Trollhättan Pride som just nu planerar för Trollhättan Pride 2022 lördagen den 20 augusti.

Jag levde som homosexuell man offentligt tidigare, och det var jag bekväm med. Men det var en roll som inte var mitt sanna jag, och då blev Pride lite obekvämt för mig. I takt med att jag blivit mer bekväm med vem jag är och vågat vara mig själv, så har jag insett hur mycket Pride betyder. Men under den tiden då jag inte vågade vara mig själv och mitt sanna jag så kändes det skenheligt, säger Maarit, som kom ut som homosexuell som 14-åring 2001.

Efter en längre och i många delar påfrestande process med utredningar fick hon senare sin transdiagnos 2013. Nu genomgår hon könsbekräftande vård och räknar med att vara färdig med processen att även byta kön rent juridiskt 2025. För det krävs en ansökan till Rättsliga rådet.

DET KOSTAR KANSKE MER AV DIG SOM PERSON ATT STICKA UT PÅ MINDRE ORTER.

ARBETET MED PRIDE i Trollhättan är i full gång och sedan förra året är det en del av Trollhättan action week. Initiativet togs förra året bland annat för att lyfta HBTQ-frågorna inom idrottsrörelsen.

Jämfört med Pride i Stockholm och andra storstäder så tycker Maarit att manifestationerna på mindre orter har en dimension extra.

– Det kostar kanske mer av dig som person att sticka ut på mindre orter, och då är en Pridevecka väldigt viktig just här i exempelvis Trollhättan. På småorter närmar du dig kärnan och ursprunget mer, säger Maarit, men understryker att det absolut inte är något fel på de större städernas fokus på folkfest och party.

– Även om Stockholm Pride drar mer åt folkfesthållet, och kanske inte riktigt har kvar sitt ursprungssyfte, så har det fyllt sitt syfte och samhället har utvecklats mycket de senaste åren. HBTQ-frågor, med könsidentitet och acceptans, får möjlighet att ta en större plats och debatten kring dessa frågor blir bättre och mer informativ, påpekar hon.

LÅNGTIDARBETSLÖSHETEN ÄR EN konsekvens av den psykiska ohälsa som hon brottats med länge. År 2008 fick hon ett sammanbrott. På frågan om det berodde på att det då, för 14 år sedan, var ett

MAARIT OM PRIDE OCH LIVET.
FÖLJ OSS PÅ FACEBOOK OCH INSTAGRAM
@SVENSKAKYRKANTROLLHATTAN

annat samhällsklimat och att det var svårare att komma ut eller känna sig accepterad för den man är, så svarar hon nej.

– Det handlade inte så mycket om att jag skulle landa i vem jag är. Att jag bröt ihop handlade om att jag inte orkade ta tag i vem jag var, eller är. Det är inte enklare idag, och det kommer nog aldrig att bli enklare. Det kan vara enklare ur vissa rätt ytliga aspekter, som en mer kunnig och förstående läkarvård och juridiska aspekter som är lite smidigare. Men det kommer nog alltid att vara svårt att behöva ta beslutet, med allt vad det innebär. Och inte bara inse och erkänna för sig själv att ”så här är det”, utan att göra något åt det, konstaterar hon.

ÄVEN OM MAARIT framhåller att situationen och debatten absolut har blivit bättre kring människor som söker könsbekräftande vård och behandling, så anser hon samtidigt att samtalet kring det har blivit infekterat av för mycket ideologi.

– Du måste istället lyssna till sjukvårdens och

läkares professionella bedömningar kring dessa personers situation, understryker hon.

Vi frågar om man bara kan hävda att man är man eller kvinna – utan att väga in socialformning eller upplevelser som man bär med sig i uppväxten utifrån sitt kön?

Maarit säger att det blir konstigt att ställa dem mot varandra.

– Ingen förringar de upplevelser som kvinnor eller män har haft, och det enda jag och andra vill är ju att bli accepterade för det vi definierar oss som nu, utan att inkräkta på någon annans liv. För vem vinner på att inte erkänna andra människor bara för att de inte delar exakt dina upplevelser?

SVENSKA KYRKAN i Trollhättan är en av Prides samarbetspartners.

– Svenska kyrkan är fantastisk i att de väljer att vara en del av detta, men också i att vara väldigt progressiv och att våga samtala öppet om nya saker i kulturen. Det är något som många ofta glömmet. ♥

I SVERIGE ÄR DET CIRKA 60 PERSONER SOM VARJE ÅR BYTER JURIDISKT KÖN.

Könsbekräftande vård och behandling kallas den medicinska process som transpersoner kan gå igenom. Det innebär att man ändrar sin kropp med hjälp av hormoner och/eller operationer så att den bättre stämmer överens med ens könsidentitet. För att få genomgå en behandling som innebär ingrepp i könsorganen måste du också byta juridiskt kön. Sverige var 1972 först i världen med en lag som gav transpersoner rätt att ändra juridiskt kön och att genomgå underlivskirurgi. I Sverige är det cirka 60 personer som varje år gör det.

Såväl Riksförbundet för sexuell upplysning (RFSU) som Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheter (RFSL) anser att möjligheten att ändra juridiskt kön och möjligheten att få tillgång till könsbekräftande vård ska skiljas åt. Det betonas att transpersoner inte är en homogen grupp och utgångspunkten för lagstiftningen bör vara den enskildes behov.

Regeringen har i november 2021 också remitterat ett utkast till lagrådsremiss om två nya lagar om könstillhörighet till ett hundratal remissinstanser. Lagförslagen innebär en modernisering av lagstiftningen och ska enligt förslaget ge transpersoner mer makt över sina liv, sina kroppar och sin identitet. Bland annat föreslås att processen för ändring av det kön som framgår av folkbokföringen skiljs från processen för kirurgiska ingrepp. Ett övergripande mål är att en ändring av det kön som framgår av folkbokföringen som huvudregel ska bygga på självbestämmande. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Källa: UMO, RFSU, RFSL, Regeringskansliet

Vill du söka mer kunskap eller prata med någon?

Ibland kan det vara svårt att skilja på könsdysfori, könskorrigering och könsbekräftande vård. Att prata med din läkare eller söka mer info bör alltid vara steg ett. RFSU eller din lokala ungdomsmottagning är bra platser att få mer info, eller att prata med någon.

KYRKANS OCH

GEMENSAMMA HISTORIA

TEXT: VILLE OLSSON FOTO: AMER KAPETANOVIC

Kyrkan och blommor har alltid stått varandra nära. Oavsett om det handlar om bröllop, begravningar eller teologisk symbolik, så finns det starka historiska band.

DET FINNS MYCKET blomsterhistoria att läsa, men dessutom har vi fått lite extra guidning av Helen Hagman Olsson, som jobbar som vaktmästare i Skogshöjdens kyrka sedan 2015. Hon har varit anställd inom kyrkan sedan 1999.

– Då började jag vid kyrkogårdsförvaltningen och innan dess var jag på Löfgrens handelsträdgård. Så mitt stora intresse för blommor och växter har jag haft både privat och i arbetslivet, berättar Helen.

Jungfru Maria har en central roll i kristendomens historia och teologi. Och flera blommor tillskrivs som symboler för henne. Akleja, primula och snödroppe är några exempel.

Helen Hagman Olsson
Foto: Jimmie Midflo

Liksom jordgubbar, liljan – och rosen förstås. Även anemon har kopplingar till Maria, men då som en symbol för hennes sorg över Jesu korsfästelse.

Utöver att många blommor under lång tid haft inneboende mening när det kopplas till kristendomen, såväl i kyrkan som i dess konst, så har kristendomen också en stark koppling till

örter. Örternas historia och uppkomst i Sverige kan kopplas till munkar som tog med dem hit under medeltiden.

Blomsterutsmyckningen i kyrkan utgår från kyrkoårets fem färger och dekoration. Kyrkoårets fem färger är vitt, violett, grönt, rött och svart. Förutom på blommorna syns det på textilier och prästens kläder. ♥

ROSEN

Rosen har en lång historia som sträcker sig ända tillbaka till Antiken och Roms storhetsdagar, då den var starkt förknippad med gudinnan Afrodite. När Afrodite föddes ur havet så föll det enligt myten vitt havsskum från hennes kropp, och där skummet träffade marken sköt vita rosor upp ur jorden.

Afrodite hade också många älskare och en av dessa var Adonis. Han blev dödad av Ares, krigets och ursinnets gud, som var svartsjuk på deras kärlek. När Afrodite grät över Adonis död så blandades hennes tårar med hans blod, och där dessa tårar landade började röda rosor att växa. När romarriket blev dominant i Medelhavsområdet var inspiration från grekerna stor och deras seder följde med. Deras tolkning av rosen kom med tiden att bli kärlek och skönhet. Något som står sig än idag.

När kristendomen började få fäste i romarriket lyftes rosen fram som en symbol för Jungfru Maria, med kyskhet och andlig kärlek som dess inneboende egenskaper. Den kom att användas inom tidig kristen konst och man sa då att där Kristi blod föll växte röda rosor. Under medeltiden fortsatte den röda rosen att växa som en stark symbol för kärlek, i såväl konst som litteratur. Genom boken *Le roman de la rose* som skrevs av Guillaume de Lorris och Jean de Meun blev rosen på riktigt inpräntad i vår kultur som en kärleks symbol.

I kyrkan placeras på Långfredagen fem röda rosor runt altarkrucifixet som symbol för Kristus fem sår. Det tas bort klockan 15 då Jesus dog vid den nionde timmen, och då kan det ersättas med en törnekrona med fem röda rosor i. Alla helgons dag är ett annat tillfälle då röda och även vita rosor har en tydlig plats. De symboliserar då kampen och martyriet.

BLOMMORNAS

NEJLIKAN

Nejlkans betydelse har också skiftat. För runt 40 år sedan så var speciellt den vita och röda nejlikan starkt förknippad med begravningar, men idag är nejlikan en uppskattad blomma i flera olika sammanhang.

MYRTEN

Myrten eller myrtenkrona är ett blomster som har fallit lite i glömska. Det var något bruden bar i håret vid vigseln, eller som en band i slöjan. Denna tradition började under 1800-talet, och ofta var det så att modern planterade myrten på dotterns dopdag, som sedan stod tills den dag dottern gifte sig. Denna tradition fasades ut under 1960-talet, men förekommer ibland fortfarande.

23

LILJAN

Liljan har en lång tradition inom europeisk kristendom och historia. I Frankrike har den sedan länge varit heraldisk symbol (Fleur-de-lis) och ett kännetecken för riddare och adel. Inom kristendomen så symboliserar den de teologiska dygderna av rättvisa, välgörenhet och hopp, tillsammans med Treenigheten.

Just den vita liljan har historiskt burit på kyskhet som symbolik. Idag är liljor vanliga blommor i våra hem och särskilt populär vid hyllningar.

ETT ÅR PÅ KYRKOGRÅDEN DEL 4

24

Naimo Mohamed läser trädgårdsodling på Nuntorp, precis som kyrkogårdsarbetaren Eirrun Åkesdotter Wennberg gjorde när hon sadlade om från verkstadsindustrin.

SOMMARENS EXTRAPERSONAL SÄKRAR ÅTERVÄXTEN

TEXT: ERIK TORSTENSSON FOTO: AMER KAPETANOVIC / ERIK TORSTENSSON

Utan engagerade säsongsanställda skulle skötseln av Trollhättans två begravningsplatser inte fungera när den fast anställda personalen har sommarssemester. Säsongsanställningarna är, tillsammans med praktik, samtidigt ett sätt att rekrytera inför framtiden.

– Det här är ett jobb som hela tiden utvecklas. Det har ändrats mycket sedan jag började för drygt 30 år sedan, säger biträdande kyrkogårdschefen Pia Dosé.

HON KONSTATERAR SAMTIDIGT att arbetsuppgifterna i sig kanske inte ändrats så mycket, utan mer tempot, mångsidigheten och den tekniska utrustningen.

– Det, i takt med att inte minst säkerhetskraven skärpts, gör att det successivt ställs allt högre krav både på personalen som på mig i min roll som arbetsgivare, säger Pia.

Nu under sommarmånaderna är det förstås mycket fokus på gräsklippning och rabatter. Innan midsommar ska exempelvis alla vårblommor ha ersatts av sommarblommor på alla gravar med skötselavtal. För att hinna med allt krävs noggrann planering och en genomtänkt fördelning av arbetsuppgifterna. Särskilt sommartid när mycket året-runt-personal är ledig.

– Vi vet att vi på sikt har behov av ytterligare en begravningsplats och ett nytt krematorium, så även om vi hela tiden effektiviserar arbetsuppgifterna

och har ambitionen att alla ska kunna utföra många olika arbetsmoment för att vara flexibla, så kommer det sannolikt att behövas fler händer de kommande åren, konstaterar Pia Dosé.

FÖRUTOM SÄSONGSANSTÄLLNINGARNA UNDER sommarhalvåret så är praktikplatser också en viktig väg till framtidens rekryteringar. Under våren har bland annat fyra praktikanter funnit på plats på Håjums och Götalundens begravningsplatser från den gymnasiala yrkesutbildningen Grundutbildning Trädgård, som Kunskapsförbundet erbjuder som vuxenutbildning vid Nuntorp Gård söder om Brålanda.

– Vi startade den här ettåriga utbildningen förra året och har, precis som ifjol, 16 elever. Det är en mix både åldersmässigt och sett till bakgrund, men lite fler kvinnor än män. En del som har sadlat om har haft en dröm länge om att få jobba med trädgård och odling, berättar

David Marnelius Ekelund, som håller i utbildningen.

Han är själv utbildad trädgårdsmästare med rötterna i Göteborg, där han bland annat jobbat på Trädgårdsföreningen och Gunnebo slott. Nu har han flyttat till Dalsland och trivs med att kanske utbilda framtidens odlare.

– Mark- och kyrkogårdsförvaltningar är stora arbetsgivare i den här branschen, men också trädgårdscenter, odlingar och anläggningsföretag. Intresset ökar också bland privatpersoner att faktiskt anlita utbildade personer för att få hjälp med den egna trädgården, påpekar Fredrik.

TACK VARE PRAKTIKEN på Håjums och Götalundens begravningsplatser får flera av hans elever möjligheten att testa sina nyvunna kunskaper i bland annat botanik och marklära. Helena Almén, 33, från Trollhättan och Naimo Mohamed, 21, från Vänersborg är två av våra fyra praktikanter från Nuntorp. Genom de rutinerade kyrkogårdarbetarna Claes Höglund och Eirrun Åkesdotter Wennberg har duon fått en bra inblick i en kyrkogårdsbetares vardag på Götalunden.

– Det är väldigt roligt att ha praktikanter och få dela med sig. Särskilt när de studerar odling som Helena och Naomi gör, säger Eirrun.

Hon utbildade sig på just Nuntorp för drygt 20 år sedan.

– Då hade jag jobbat många år inom industrin och på bageri, men kände att nu ville jag göra något jag längtat efter och verkligen ville göra. Jag har alltid haft ett odlingsintresse och lagt mycket tid på min trädgård hemma, berättar Eirrun.

Rutinerade kyrkogårdarbetaren Claes Höglund delar med sig av sina kunskaper till Helena Almén.

KOLLEGAN CLAES INSÅG att han ville jobba utomhus när han gjorde lumpen.

– Jag gick ekonomisk linje på gymnasiet, men efter lumpen gick jag skogsutbildningen i Dals Ed och efter flera års arbete inom skogsbranschen började jag här 2002. Nu är det snart pensionsdags, så det är bra att det finns yngre som tar över, säger han och skrattar.

JAG HAR ALLTID HAFT ETT ODLINGSINTRESSE.

Helena Almén och Naimo Mohamed har, precis som sina två handledare ett grundläggande natur- och odlingsintresse. Helena har tidigare jobbat många år inom handeln, men efter en längre och tuff period då hennes dotter varit svårt sjuk kände hon att hon måste göra en förändring.

– Nu är hon frisk, men när jag gick tillbaka till jobbet insåg jag att det var dags för mig att göra något annat. Jag har insett vilken läkande kraft naturen har haft på mig under den här jobbiga perioden och nu tog jag

steget och sökte utbildningen, berättar Helena.

Hon drömmer om att en dag starta något eget med fokus på grön rehab.

– Min sambo har provat det och det känns meningsfullt om jag med mina erfarenheter och min nya kunskap kan hjälpa andra på samma sätt, säger hon.

STUDIEKAMRATEN NAIMO HAR ännu inte riktigt bestämt vart odlingskunskaperna ska ta henne.

– Hemma i Somalia hade mormor djur och vi bodde ett tag på landet där vi odlade. I Somalia är det väldigt sandig jord, så det är helt andra markförutsättningar än här i Sverige, berättar Naimo.

Hon kom till Sverige för snart sex år sedan och hon trivs jättebra med sin påbörjade yrkesutbildning.

– Vi varvar teori och praktik och är på Nuntorp tre dagar i veckan. Två dagar har vi teori och läser hemma, berättar hon.

NÄR VI TRÄFFAS dagarna före påsk är det intensivt arbete med att byta jord i gravrätterna och planera vårblommorna. Solen skiner, men veckan innan var det regn, snö och blåst.

– Du är rätt trött efter en hel dag utomhus, säger Helena.

Claes Höglund hoppas att Naimo och Helena hittar jobb inom trädgård och odling efter studierna. Och att jobba på begravningsplats är omväxlande, roligt och viktigt yrke på många sätt, påpekar han.

– Förutom all skötsel så möter du många människor och du kan också vara ett viktigt sällskap för besökare som kanske blivit ensamma och vill ha någon att prata med, konstaterar Claes. ♥

ETT ÅR PÅ KYRKOGRÅDEN

DEL 4 – SOMMAR

SEPTEMBER

AUGUSTI

JULI

JUNI

Sommarfrågan!

HUR OFTA KLIPPER OCH TRIMMAR NI GRÄSET OCH HUR OFTA MÅSTE NI VATTNA?

– Om mixen av värme och regn gör att det växer väldigt fort så kan vi klippa och trimma en gång i veckan som mest, men är det lite kyligt eller torrt så blir det inte lika ofta. Även vattningen hänger såklart mycket på vädret, men det är viktigt att se till att växternas rötter aldrig blir torra. Vi mäter fukthalten i jorden runt rötterna med ett särskilt instrument för att säkerställa en bra fuktbalans.

Frank Thorén Hall, kyrkogårdschef

27

PLANTERING AV SOMMARBLOMMOR

I juni är det fullt fokus på att tusentals sommarblommor ska ner i jorden. Det är ett omfattande arbete, samtidigt som gräsklippningen tar fart.

LÖPANDE SOMMARSKÖTSEL AV RABATTER OCH GRÄS

I semestertider är stora delar av den ordinarie personalen ledig. Säsongsarbetarnas främsta fokus är underhåll, ogrärensning, vattning, gräs- och häckklippning samt gravgrävning. Skötsel av sommarblommorna är en viktig del.

KRINGOMRÅDEN MED HÖGRE GRÄS SES ÖVER

Utöver den löpande sommarskötsel av alla våra gravar, rabatter och andra grönytor så börjar vi också se över och klippa kringytor och ängsmark där det växer högre gräs.

KALENDARIUM

TROLLHÄTTANS FÖRSAMLING

JUNI-AUGUSTI

SOMMARCAFÉ

SKOGSHÖJDENS KYRKA

Tisdagar 21 juni–12 juli
kl 13.00–15.00

GÖTALUNDENS KYRKA

Sommarcafé för alla åldrar.
Onsdagar kl 10.30–12.00 under
juni-aug. Inleds med andakt.
Fika, lek, sång och musik.

LEXTORPSKYRKAN

Torsdagar kl 14.00–16.00
under juni-aug.

KYRKANS HUS

Onsdagar 10.00–12.00.
Café i lugn miljö med olika
program.

GRÄSVIKEN

Välkommen till Gräsvikens
sommarcafé **28 juni–4 aug.**
Hembakat fikabröd i vacker miljö.

Tisdagar och onsdagar
kl 11.00–16.00

Torsdagar kl 15.00–20.00
(med ungdomshäng)

FINSKT SOMMARCAFÉ /
SUOMALAINEN KESÄKAHVILA

28 juli, 4 aug, 11 aug, 18 aug
Lextorpskyrkans innergård
kl 13.00–15.00

24 JUNI

Midsummerfirande

GÖTALUNDENS KYRKA

Onsdag 22 juni kl 10.30. Vi klär midsommarstången, dansar
och fikar tillsammans. Avslutas med andakt. Välkommen!

LEXTORPSKYRKAN

Fredag 24 juni kl 14.00–16.30. Dans kring midsommarstången,
fikaservering, fiskdamm för barn och andakt.

16 JUNI

MUSIKKVÄLL I SKOGSHÖJDENS KYRKA

16 juni kl 19.00

JULI-AUGUSTI

MUSIK I SOMMARKVÄLL TROLLHÄTTANS KYRKA

6 juli, 13 juli, 20 juli, 27 juli, 3 aug.

Onsdagar kl 19.00

SVENSKA KYRKAN TROLLHÄTTAN UNDER PRIDE

GLASSCAFÉ I GÖTALUNDENS KYRKA

Freitag 19 aug kl 17.00–19.00

GÅ GÄRNA MED OSS I PRIDETÅGET!

Lördag 20 aug. Avgår från Drottningtorget kl 12.00

REGNBÅGSHÖGMÄSSA I TROLLHÄTTANS KYRKA

Söndag 21 aug kl 11.00

21 AUG

FÖREDRAG AV ANN-CHRISTINE RUUTH:

JAG KOM INTE UT – JAG BLEV MIG SJÄLV

Många känner till Ann-Christines historia från "Min pappa Marianne" som bygger på hennes dotters bok. Nu får vi höra Ann-Christines egen berättelse.

Trollhättans kyrka
21 aug kl 18.00

Fotograf Elisabeth Ohlson

9 JULI

PILGRIMSVANDRING

Pilgrimsvandring till Gräsvikens kurs- och lägergård den **9 juli**.

Tema: "Guds kärlek är som stranden och som gräset"
(svensk psalm 289).

Vi startar från Skogshöjdens kyrka **kl 9.30** och beräknar nå målet cirka **kl 14.00** – en medelsvår vandring på cirka 13 km.

Avslutas med mässa i Gräsvikens kapell. Kaffe/te med väffla serveras.

Mer information:
svenskakyrkan.se/trollhattan/pilgrimsvandring

ÖPPEN KYRKA TROLLHÄTTANS KYRKA

25 april–30 sept.

Alla dagar, kl 11–18

FALLENS DAGAR

Se vårt program under
Fallens dagar på:
svenskakyrkan.se/trollhattan

KÖRSÅNG ÄR LJUV MUSIK FÖR HÄLSAN!

När du tar ton händer en massa positiva saker i kroppen. Forskare jämför det faktiskt med ett motionspass!

Blodtrycket sänks

Du får en "singer's high"

Du sover bättre

Du får ett starkare immunförsvar

Magmusklerna stärks

Smärta lindras

Du blir mindre deprimerad

Efter sommaren drar vi igång med Körtrappan som innebär att det finns en kör för alla!

De allra minsta kan delta i babyrytmik och sen finns det körer för samtliga åldrar och i många kategorier hela vägen upp till seniorkören!

Läs mer på vår hemsida: **svenskakyrkan.se/trollhattan/musik**

SOMMARSÖNDAG PÅ GRÄSVIKEN OCH TUNET

GRÄSVIKEN

Söndagar 3 juli, 10 juli, 24 juli, 31 juli samt 7 aug

Gudstjänst kl 15.00. Kyrkkaffe (30 kr) och program.

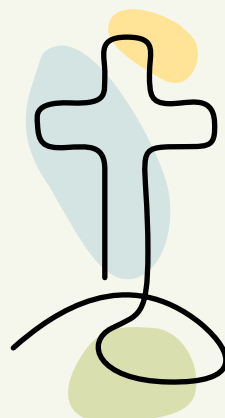
Buss till Gräsviken kl 13.50 från Lextorpskyrkan, kl 14.00 från Drottninggatan nedanför Kyrkans hus, kl 14.10 från Götalundens kyrka och kl 14.25 från Skogshöjdens kyrka. Buss tillbaka ca kl 18.00.

TUNET OCH TROLLHÄTTANS KYRKA

Söndagen den 17 juli – Fallens dagar

Gudstjänst kl 10.30 på TUNET. Fallpåsläpp kl 12.00 och därefter kyrkkaffe vid Trollhättans kyrka.

Buss till TUNET kl 9.20 från Skogshöjdens kyrka, kl 9.35 från Lextorpskyrkan, kl 9.45 från Götalundens kyrka och kl 9.55 från Drottninggatan nedanför Kyrkans hus. Buss tillbaka från Trollhättans kyrka ca kl 13.00.

SÖNDAGSGUDSTJÄNSTER UNDER SOMMAREN

Kyrka	Dag	Tid	Övrigt
TROLLHÄTTANS KYRKA	Varje söndag*	11.00	Högmässa. *Ej den 17 juli under Fallens dagar (då ekumenisk gudstjänst firas på TUNET vid Trollhättefallen kl 10.30), samt ej den 26–28 aug (då kyrkan är stängd p g a Alliansloppet). Den 21 aug är det Regnbågsmässa istället för Högmässa.
GÖTALUNDENS KYRKA	19 juni	11.00	Högmässa
	26 juni	11.00	Högmässa
	10 juli	18.00	Gudstjänst
	7 aug	18.00	Gudstjänst
	28 aug	11.00	Högmässa
	v. 27–34*	18.00	Torsdagsmässa. *Obs! Ej v. 30–31 då det blir andakt.
SKOGSHÖJDENS KYRKA	19 juni	18.00	Mässa
	26 juni	10.00	Gudstjänst
	24 juli	18.00	Gudstjänst
	14 aug	18.00	Gudstjänst
	28 aug	10.00	Gudstjänst
LEXTORPS-KYRKAN	19 juni	11.00	Högmässa
		14.00	Finsk gudstjänst
	26 juni	11.00	Gudstjänst
		14.00	Finsk mässa
	3 juli	18.00	Mässa
	31 juli	18.00	Mässa
	21 aug	18.00	Mässa
NÄL	Varje söndag	16.00	Ekumenisk gudstjänst i Meditationsrummet

SE MER PÅ WEBBEN:

Det här är bara ett axplock av alla aktiviteter och evenemang. Allt som händer hittar du på: svenskakyrkan.se/trollhattan/det-handet
Våra aktiviteter och evenemang påverkas av gällande restriktioner.

VI FORTSÄTTER UTVECKLA PATOS

I december 2015 kom det första numret av Patos ut. Och nu håller du i nummer 27. Fantastiskt! Nu vill vi ha din hjälp med uppslag till ännu fler reportage om allt mellan himmel och jord, men med lokalt patos som den gemensamma nämnaren.

– Läsarundersökningen som gjorts visar att det är väldigt många som både läser och gillar magasinet och att det också bidrar till att ge en helhetsbild av vad Svenska kyrkan gör i vardagen. Förutom gudstjänster pågår en lång rad olika verksamheter varje dag i veckan, säger kommunikatören Victoria Almén.

Hon menar att kyrkan generellt måste fortsätta utveckla sin kommunikation.

– Det handlar om att fortsätta våga prata om tro och vara tydliga med vad kyrkan står för. Ibland så drar många en skiljelinje och tror att Svenska kyrkan är något som lever i en värld för sig. Men kyrkan är ju en del av vardagen. Inte minst genom exempelvis öppna förskolan, våra körer, caféer och musik på äldreboenden. Och vårt sociala arbete, det vi kallar diakoni, för dem som lever i utsatthet på olika sätt eller behöver någon att prata med i stunden är väldigt omfattande, påpekar Victoria.

Så här såg det 26:e numret av Patos ut. Nu håller du i nummer 27.

MAGASINET PATOS UPPMÄRKSAMMADES redan 2016 på det nationella planet då det nominerades till Publishingpriset och blev delad tvåa.

– Förutom att hela tiden försöka utveckla innehållet i det tryckta magasinet så gör vi ju också rörliga Patos-inslag i våra sociala kanaler. Det är något vi också diskuterat att satsa ännu mer på framöver.

Victoria Almén håller ihop kyrkans egen redaktionsgrupp kring magasinet Patos.

– Vi får ofta uppslag och idéer från våra läsare och det är jätteroligt. Det kan handla om allt från det som händer i och runt kyrkans verksamhet, eller om något lokalt i Trollhättan. Vi vurmar ju särskilt för att berätta om Trollhättebor som brinner för något lite extra. Människor med ett stort patos som driver dem i livet, säger Victoria.

Vad vill du läsa om i Patos?

Mejla patos@svenskakyrkan.se
Skriv "Tips till Patos" i ämnesraden.

Behöver du någon att prata med?

Vi för inga journaler och har tystnadsplikt.

Samtalsmottagningen:
0520-47 29 85

Tis kl 09–10, övrig tid röstbrevlåda (vi ringer upp).

[svenskakyrkan.se/
trollhattan/samtal](https://svenskakyrkan.se/trollhattan/samtal)

Palveleva puhelin

KUN TARVITSET KESKUSTELU-
TAI KRIISITUKEA

PUHELIN

Joka ilta klo 21–23
020-25 25 00

CHATTI

Torstaisin ja sunnuntaisin
klo 18–20

NETTIKIRJE

Vastaus 24 tunnin
kuluksessa

[svenskakyrkan.se/
palvelevapuhelin](https://svenskakyrkan.se/palvelevapuhelin)

Ruotsin kirkko

90 SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL

EN GÅVA FÖR VÄRLDEN

I en tid av krig, coronapandemi och klimatförändringar är behoven av gåvor större än någonsin. Act Svenska kyrkan arbetar långsiktigt mot fattigdom, förtryck och orättvisor, och agerar snabbt vid katastrofer.

Foto: Saana Furlonger

act
Svenska kyrkan

För allas rätt till ett värdigt liv.
Din gåva gör skillnad.

SWISHA TILL
900 1223

svenskakyrkan.se/act

Känner du till något barn eller ungdom som har en närstående med beroendeproblematik eller psykisk sjukdom?

Musslan är en stödgruppsverksamhet för barn 7–18 år. Vi träffas 1 gång/vecka och pratar om viktiga saker, fikar och gör roliga saker tillsammans. Det är skönt att få prata med andra i liknande situation! Musslan är ett samarbete mellan Svenska kyrkan och Trollhättans Stad. Det är kostnadsfritt och vi har tystnadsplikt.

Tveka inte att höra av dig till Musslan:
070-390-86-88 / trollhattan.musslan@svenskakyrkan.se

Svenska kyrkan i Trollhättan
Telefon 0520-47 29 00
trollhattans.forsamling@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/trollhattan

Kyrkogårdsförvaltningen
Telefon 0520-47 30 00
trollhattans.begravningsexp@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/trollhattan/kgf

Svenska kyrkan
TROLLHÄTTAN